

СТРАТЕГІЧНІ ДРАЙВЕРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В КОНТЕКСТІ ESG-ВИКЛИКІВ

Деділова Т.В., канд. екон. наук, доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Савойський О.Ю., канд. тех. наук, доцент

Таценко О.В., ст. викладач

Сумський національний аграрний університет

Постановка проблеми. Сучасні підприємства автомобільного транспорту функціонують в умовах глибокої трансформації глобального економічного простору, що зумовлена зростанням вимог до екологічної відповідальності, соціальної орієнтованості та прозорості корпоративного управління. ESG-виклики (Environmental, Social, Governance) дедалі активніше формують нову парадигму розвитку транспортної галузі, впливаючи на регуляторну політику, стандарти корпоративної звітності, структуру витрат, інвестиційну привабливість та очікування стейкхолдерів. Для автотранспортних підприємств, діяльність яких безпосередньо пов'язана з використанням палива, супутніми викидами шкідливих речовин, безпекою пасажирів і працівників та ін., питання адаптації до ESG-вимог набуває визначального значення.

Попри актуальність теми, підприємства автотранспортної галузі України стикаються з низкою системних проблем, зокрема: низьким рівнем екологічної модернізації рухомого складу, недостатньою цифровізацією операційних процесів, обмеженим доступом до «зеленого» фінансування, слабкою інтеграцією соціальної відповідальності у бізнес-моделі та недосконалістю управлінських практик у сфері транспарентності й комплаєнсу. Водночас сучасні тенденції розвитку світового ринку логістики та транспорту демонструють, що саме стратегічні драйвери сталого розвитку – інновації, декарбонізація, енергоефективність, соціальний капітал, якісне корпоративне управління – формують конкурентні переваги підприємств у довгостроковій перспективі.

Таким чином, виникає наукова проблема щодо ідентифікації переліку основних стратегічних драйверів, які визначають здатність автотранспортних підприємств ефективно реагувати на ESG-виклики та інтегрувати принципи сталого розвитку у свою діяльність. Також залишається відкритим питання щодо того, яким чином ці драйвери можуть бути використані для формування конкурентної стратегічної позиції підприємств транспортної галузі у сучасних умовах. Вирішення означеної проблеми дозволить обґрунтувати теоретико-методичні підходи до оцінювання, вибору та впровадження стратегічних рішень, спрямованих на підвищення стійкості й ефективності функціонування автотранспортних підприємств в ESG-орієнтованому середовищі.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблематика стратегічного розвитку підприємств автомобільного транспорту в умовах посилення ESG-вимог перебуває у фокусі як українських, так і зарубіжних дослідників. У науковому дискурсі поступово формується міждисциплінарний підхід, що поєднує питання екологічної модернізації, цифрової трансформації, корпоративного управління та соціальної відповідальності транспортних операторів.

Так, у сучасних українських дослідженнях простежується домінування прагматичного підходу, зумовленого воєнними викликами та структурними обмеженнями галузі. Так, Нестерова К. [1], Кудрявцев В. [2], Білік В., Гавріков Д. [3] акцентують на ключовій ролі інновацій та цифрових технологій у підвищенні стійкості автотранспортних підприємств, підкреслюючи необхідність модернізації рухомого складу, впровадження телеметричних систем і оптимізації логістичних процесів. Хітров І. [4], Мудра Я., Яременко О. [5] та Соколов А. [6] розглядає стратегічний розвиток транспортних підприємств через призму організаційно-економічних механізмів стратегічного управління та адаптації до зовнішніх ризиків. Рудик М. [7], Сімкова Т. [8], Дацій О., Левченко Н., Шишканова Г., Платонов О. [9] поглиблюють аналіз безпекових факторів і правових аспектів функціонування підприємств транспорту в контексті відповідності сучасним європейським стандартам дотримання комплаєнсу й інтеграції ESG-вимог у систему управління.

Таким чином, у більшості українських праць превалює орієнтація на вирішення нагальних проблем: забезпечення операційної стійкості, підвищення безпеки, адаптація до європейських норм та подолання технічної застарілості. Водночас питання стандартизації ESG-метрик, формування систем вимірювання сталості чи оцінювання ефективності висвітлюються фрагментарно.

В свою чергу, зарубіжні дослідники демонструють більш системний і концептуалізований підхід до ESG-трансформації. Зокрема, у роботах Адамс С. Вільямс [10] та Рахматові Р., Сутрісмі С., Сартоно С. [11] систематизовано найкращі практики розробки ESG-метрик, побудови інтегрованої звітності та формування внутрішніх систем моніторингу сталості. Віджая А., Майстеркнехт Дж. П. С., Ангреані Л. С., Вікаксоно Г. [12] аналізують механізми функціонування ESG-індексів, наголошуючи на їх ролі у формуванні інвестиційної привабливості компаній та довгострокових конкурентних переваг. А Емпіричні дослідження Людзінської К. [13], Кім Дж., Ім Е., Гім Г. [14] та Майрджак І., Ридзевської М. [15] доводять вплив екологічних та соціальних стратегій автомобільних компаній на поведінку споживачів, що підкреслює ринкову значущість ESG у транспортному секторі.

Отже, порівняльний аналіз показує, що українські науковці та міжнародні дослідники значною мірою збігаються у розумінні ключових драйверів розвитку – цифровізації, декарбонізації, корпоративної відповідальності та якісного управління. Проте існує суттєва різниця: зарубіжні праці пропонують розвинені методики оцінювання, стандартизовані індикатори

та аналітичні інструменти ESG, тоді як в українських дослідженнях домінує описовий та адаптаційний підхід, спрямований на вирішення нагальних галузевих проблем.

Невирішені складові загальної проблеми. Узагальнюючи результати аналізу, можна стверджувати, що невирішеною залишається проблема формування галузево-специфічної системи ESG-метрик та механізмів їх імплементації в управлінські практики автотранспортних підприємств України. Бракує методологічно обґрунтованих інструментів оцінювання екологічних, соціальних та управлінських результатів діяльності транспортних операторів, а також механізмів фінансової підтримки екологічної модернізації (зелені кредити, інвестиційні стимули, грантові програми). Саме ця складова потребує подальших досліджень, що дозволить забезпечити відповідність національної галузі міжнародним стандартам і підвищити її конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі.

Формування цілей статті. Метою дослідження є розробка та обґрунтування методології інтеграції секторної ESG-матриці для автотранспортного підприємства з формуванням стратегічних драйверів розвитку, що забезпечують підвищення його конкурентоспроможності та стійкості в умовах зростаючих ESG-викликів.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасних умовах трансформації автотранспортної галузі під впливом глобальних тенденцій сталого розвитку особливої актуальності набуває питання формування інструментарію оцінювання екологічної, соціальної та управлінської результативності діяльності підприємств. Дотримання ESG-принципів уже не розглядається як добровільна ініціатива, а перетворюється на вимогу ринку, інвесторів і регуляторів, значною мірою визначаючи рівень конкурентоспроможності автотранспортних компаній. При цьому специфіка функціонування автотранспортних підприємств – зокрема залежність від паливно-енергетичних ресурсів, вплив на навколишнє середовище, високі ризики безпеки та соціальної відповідальності – потребує адаптації загальних підходів до ESG-оцінювання до особливостей сектора.

Більшість існуючих методик ESG-аналізу розроблені для універсального застосування або орієнтовані на великі корпорації, що обмежує їхню релевантність для автотранспортних підприємств, які характеризуються іншим профілем ризиків, структурою витрат, операційною моделлю та соціальними зобов'язаннями. Тому виникає потреба у побудові секторної ESG-матриці, яка б відображала специфічні параметри діяльності автоперевізників і водночас відповідала міжнародній логіці звітності (GRI, ESRS, SASB, TCFD) та практикам галузевого рейтингування.

Секторна матриця ESG-метрик дає змогу системно класифікувати ключові індикатори за напрямками «Екологія», «Соціальна відповідальність» та «Корпоративне управління», визначити джерела даних для їхнього вимірювання та задати алгоритм формалізації показників (табл. 1). Вона є концептуальною основою для подальшого розрахунку інтегрального ESG-

індексу та формування стратегічних драйверів розвитку автотранспортного підприємства в умовах ESG-викликів.

Таблиця 1 – Секторна матриця ESG-метрик для автотранспортного підприємства (авторська розробка)

Код	Показник	Зміст метрики	Джерело даних	Формула / Методика
1	2	3	4	5
Е – Environmental (екологічна складова)				
E1	Викиди CO ₂ автопарку	Загальний обсяг викидів від використання палива	Системи телематики, паливні звіти, технічні паспорти	$CO_2 = \text{Обсяг палива} \times \text{Емісійний фактор (кг/л або кг/кг)}$
E2	Частка екологічного транспорту	Частка електро-, гібридних та газових авто	Дані автопарку	$\% \text{ «зеленого парку»} = \frac{\text{Кількість екотранспорту}}{\text{Загальна кількість ТЗ}} \times 100$
E3	Паливна ефективність автопарку	Середня витрата палива на 100 км	Бортові системи, тахографи	$L/100 \text{ км} = \frac{\Sigma \text{спожитого палива}}{\Sigma \text{пробігу}} \times 100$
E4	Інтенсивність використання палива	Паливо на одиницю доходу	Бухгалтерія, паливні звіти	$P = \frac{\text{Обсяг палива (л)}}{\text{Дохід підприємства}}$
E5	Частота ТО	Інтервали між ТО для зниження викидів	Журнал ТО, система управління автопарком	$\Delta TO = \frac{\Sigma \text{пробігів між ТО}}{\text{кількість ТЗ}}$
E6	Кількість випадків небезпечної їзди	Ризик аварійності та перевитрат палива	GPS-телематика	$\Sigma \text{зафіксованих випадків аварійного стилю водіння}$
E7	Частка відходів, що утилізуються	Утилізація шин, мастил, фільтрів	Журнал операцій із відходами	$\% = \frac{\text{Утилізовані відходи}}{\text{Усі відходи}} \times 100$
S – Social (соціальна складова)				
S1	Аварійність автопарку	Кількість ДТП за період	Акти, страхові заяви	$\text{ДТП на 1 млн. км} = \frac{\Sigma \text{ДТП}}{\Sigma \text{пробігу}} \times 10^6$
S2	Рівень професійної підготовки водіїв	Проходження тренінгів з безпеки, економічного водіння	Відділ кадрів	$\% = \frac{\text{Водії, що пройшли навчання}}{\text{Загальна кількість}} \times 100$
S3	Плинність кадрів	Частка звільнених за рік	HR-звіти	$\% = \frac{\text{Звільнені за рік}}{\text{Середньооблікова чисельність}} \times 100$
S4	Травматизм на робочому місці	Нещасні випадки	Комісія з охорони праці	$LTIFR = \frac{\text{Кількість травм}}{\text{Відпрацьовані людино-години}} \times 10^6$

Код	Показник	Зміст метрики	Джерело даних	Формула / Методика
1	2	3	4	5
S5	Рівень задоволеності клієнтів	Якість транспортних послуг	Анкети, CRM	Індекс CSI = Σ оцінок / макс. можливу оцінку $\times 100$
S6	Соціальні інвестиції підприємства	Програми підтримки персоналу та громади	Фінзвіти	Частка = Витрати на соціальні програми / Дохід
S7	Час реакції на скарги	Ефективність зворотного зв'язку	CRM-система	Σ часу обробки скарг / їх кількість
G – Governance (корпоративне управління)				
G1	Наявність ESG-політики	Формалізація сталого управління	Внутрішні документи	Бінарний показник (1 – є; 0 – немає)
G2	Прозорість звітності	Публікація нефінансових звітів	Сайт підприємства	% реалізації = Річний звіт за стандартами GRI/ESRS (так/ні)
G3	Дотримання комплаєнсу	Кількість виявлених порушень	Юридичний відділ	Σ порушень за період
G4	Корупційні ризики	Випадки конфлікту інтересів	Комісія з етики	Σ інцидентів за рік
G5	Ефективність системи управління ризиками	Функціонування ризик-менеджменту	Внутрішній аудит	Оцінка 0-5 за чек-листом відповідності
G6	Рівень цифровізації управління	Автоматизація процесів	ІТ-відділ	% = Автоматизовані процеси / Усі управлінські процеси
G7	Показник безперервності діяльності	Здатність працювати у кризах	План безперервності	Індекс = Σ виконання пунктів плану / N пунктів

Проведена структуризація ESG-метрик дає змогу виокремити низку ключових аспектів, які формують систему стратегічних драйверів розвитку автотранспортного підприємства. Передусім до критично важливих екологічних показників належать рівень викидів парникових газів, інтенсивність споживання палива та ефективність управління відходами. Саме вони визначають ресурсну ефективність, рівень операційних витрат і відповідність підприємства сучасним вимогам екологічної політики та стандартів декарбонізації. Поліпшення результатів за цими метриками напряду формує драйвер «енергоефективність та екологічна модернізація автопарку».

Соціальні метрики – пов'язані з безпекою праці, кваліфікацією персоналу, плинністю кадрів та якістю взаємодії з працівниками – відіграють роль фундаменту для забезпечення операційної стабільності та підвищення якості транспортних послуг. Оскільки автотранспортний сектор є трудомістким і залежним від професійності водіїв та технічного персоналу, соціальні показники формують стратегічні драйвери «розвиток людського капіталу» та

«зміцнення соціальної стійкості підприємства». Високі результати в цій групі здатні знизити ризики аварійності, скоротити витрати, пов'язані з плинністю кадрів, та підвищити рівень довіри клієнтів і партнерів.

Щодо управлінського блоку (G-метрик), то саме він визначає здатність підприємства забезпечувати прозорість, контроль ризиків і дотримання належних управлінських практик. Наявність внутрішніх ESG-політик, регулярна звітність, аудит даних та ефективна система моніторингу інцидентів формують стратегічний драйвер «організаційна ефективність і репутаційна стійкість». Цей напрям є ключовим у контексті адаптації підприємства до вимог інвесторів, регуляторів та ринку, а також підвищення його конкурентної позиції через довіру стейкхолдерів.

У сукупності всі групи метрик дозволяють не лише зафіксувати поточний стан ESG-відповідності підприємства, а й визначити потенційні точки зростання. Високі показники за екологічними метриками сприятимуть доступу до «зелених» фінансів та зниженню експлуатаційних витрат; соціальні – забезпечать стабільність персоналу та якість послуг; управлінські – підвищать рівень прозорості, інвестиційної привабливості та загальної стійкості. Таким чином, секторна ESG-матриця стає інструментом формування цілісної стратегії розвитку АТП, що поєднує екологічну ефективність, соціальну відповідальність та сучасні підходи корпоративного управління.

Представлена на рис. 1 схема візуалізує взаємозв'язки між ключовими ESG-метриками АТП та основними стратегічними драйверами його розвитку. Екологічні (E), соціальні (S) та управлінські (G) показники формують три напрями стратегічного впливу: енергоефективність і декарбонізацію, розвиток людського капіталу та соціальну стійкість, а також покращення якості корпоративного управління. На їхній основі вибудовується інтегрована стратегічна модель розвитку АТП, адаптована до сучасних ESG-вимог.

Таким чином, запропонована схема демонструє системний характер впливу ESG-метрик на стратегічні напрями розвитку автотранспортного підприємства, а поєднання екологічних, соціальних та управлінських показників формує багатовимірний контекст, у якому підприємство ухвалює стратегічні рішення. В цілому, застосування секторної ESG-матриці дає змогу ідентифікувати ключові драйвери розвитку – підвищення енергоефективності, оптимізацію логістичних процесів, модернізацію транспортного парку, зміцнення корпоративної культури та управлінської відповідальності.

Узгодження стратегічних драйверів із вимогами ESG забезпечує не лише відповідність галузевим і міжнародним стандартам, а й створює підґрунтя для підвищення конкурентоспроможності підприємства. Такий підхід посилює стійкість бізнес-моделі, мінімізує операційні ризики, відкриває можливості залучення інвестицій та сприяє формуванню позитивної репутації на ринку транспортних послуг. Отже, ESG-орієнтоване стратегічне управління стає ключовим механізмом довгострокового розвитку автотранспортного підприємства у середовищі зростаючих технологічних, економічних та екологічних викликів.

Рис. 1. Зв'язок секторної ESG-матриці зі стратегічними драйверами розвитку автотранспортного підприємства (авторська розробка)

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження дозволило системно розкрити вплив ESG-факторів на стратегічний розвиток автотранспортних підприємств та обґрунтувати необхідність використання секторної матриці ESG-метрик як інструмента комплексної оцінки їхньої діяльності. Розроблена секторна матриця ESG-метрик, адаптована до специфіки автотранспортного підприємства, дозволяє не лише здійснювати структурований моніторинг екологічних, соціальних та управлінських показників, а й інтегрувати їх у процес стратегічного планування. Вона забезпечує можливість визначення пріоритетних стратегічних драйверів розвитку: енергоефективності та зменшення викидів, оптимізації логістичних і операційних процесів, підвищення якості послуг, зміцнення корпоративної культури, розвитку кадрового потенціалу та вдосконалення системи управління ризиками.

Встановлено, що сучасні трансформаційні процеси в автотранспортній галузі – цифровізація, екологізація, підвищення вимог до безпеки перевезень, зміна регуляторного середовища – істотно посилюють значущість ESG-підходу для забезпечення довгострокової ефективності та стабільності підприємств. Виявлено, що взаємозв'язок між ESG-метриками та стратегічними драйверами розвитку є двостороннім: з одного боку, ESG-показники відображають сильні та слабкі сторони підприємства, а з іншого – визначають напрями стратегічних

змін, необхідних для формування стійкої конкурентної позиції. Реалізація ESG-орієнтованої стратегії забезпечує підвищення інвестиційної привабливості, зменшення операційних витрат, покращення репутаційного профілю підприємства та зміцнення його стійкості в умовах зростаючих ризиків.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що використання секторної ESG-матриці є ефективним інструментом стратегічного управління автотранспортним підприємством, який дозволяє адаптувати бізнес-модель до сучасних вимог сталого розвитку та забезпечити його конкурентоспроможність у довгостроковій перспективі. Подальші дослідження доцільно спрямувати на розроблення галузевих стандартів ESG-оцінювання та удосконалення методів кількісної інтеграції ESG-показників у систему управлінських рішень.

Перелік посилань

1. Нестерова К. С. Стратегічне управління компанією в умовах цифрової трансформації: виклики та можливості для транспортної галузі. *Науково-виробничий журнал «Бізнес-навігатор»*. 2024. №3 (76). С. 505-511. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-83>.

2. Кудрявцев В. М. Забезпечення сталого розвитку транспортних підприємств в умовах цифрової трансформації та впровадження принципів ESG. *Проблеми і перспективи розвитку підприємництва*. 2024. № 33. С. 154-166. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2024.33.154>.

3. Білік В. В., Гавриков Д. В. Тенденції інноваційного розвитку вітчизняних автотранспортних підприємств в умовах кризових викликів і нестабільності. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2025. №1. С. 157-165. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/89.157>.

4. Хітров І. О. Стратегічні напрями розвитку транспортного підприємства в умовах невизначеності. Сучасні технології в машинобудуванні та транспорті. 2024. № 2(23). С. 268-275. DOI: <https://doi.org/10.36910/automash.v2i23.1548>.

5. Мудра Я. А., Яременко О. Ф. Трансформація глобального ринку транспортних послуг: стратегічні імперативи планування діяльності транспортних компаній. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Міжнародні економічні відносини та світове господарство»*. 2024. № 53. С. 47-52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-7>.

6. Khvedelidze P., Sokolov A., Klenin O., Hryshyna L. Strategic management of sustainable economic development in transport and logistics sector companies. *Economics Ecology Socium*. 2024. № 8(4). pp. 99-108. DOI: <https://doi.org/10.61954/2616-7107/2024.8.4-9>.

7. Рудик М. М. Генезис безпеки дорожнього руху та експлуатації автомобільного транспорту в Україні. *Київський часопис права*. 2025. № 4. С. 138-143. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.4.19>.

8. Сімкова Т. О. Управління розвитком автотранспортних підприємств у контексті визначення складових механізму формування стратегічних напрямків в умовах гарантування економічної безпеки. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2025. №1. С. 137-147. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/89.137>.

9. Datsii O., Levchenko N., Shyshkanova G., Platonov O., Abuselidze G. Creating a regulatory framework for the ESG-investment in the multimodal transportation development. *Rural Sustainability Research*. 2021. No 46(341). DOI: <https://doi.org/10.2478/plua-2021-0016>.
10. Adams S. Williams. ESG metrics and reporting: best practices for companies. 2025. URL: https://www.researchgate.net/publication/393475896_ESG_Metrics_and_Reporting_Best_Practices_for_Companies#fullTextFileContent (last accessed: 15.11.2025).
11. Rachmawati R., Sutrismi S., Sartono S. The role of ESG in driving corporate sustainability practices in the context of globalization challenges *The International Conference on Sustainable Economics Management and Accounting Proceeding*. 2025. Vol. 1(1), pp. 4459-4467. DOI: <https://doi.org/10.32424/icsema.v1i1.449>.
12. Vijaya A., Meisterknecht J. P. S., Angreani L. S., Wicaksono H. Advancing sustainability in the automotive sector: A critical analysis of environmental, social, and governance (ESG) performance indicators. *Cleaner Environmental Systems*. 2025. No. 16. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cesys.2024.100248>.
13. Łudzińska K. Research framework: ESG industry standards and practices in transport and logistics understanding ESG indices as drivers of multiple stakeholder value creation // *Sustainable Finance and Society: Grand Challenges of the New Millennium* : [1st ed.] / F. Gangi, D. A. Previati, F. Sfez (Eds.). Routledge, 2025. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003608196>.
14. Kim J., Im E., Gim G. The impact of ESG management by automobile companies on consumer purchase intention. *Sustainability*. 2025. No. 17(19). DOI: <https://doi.org/10.3390/su17198733>.
15. Majchrzak I., Rydzewska M. Reporting of environmental information by transport sector companies in ESG reports – a review of practices used. *Communications of International Proceedings*. 2025. Vol. 10. DOI: <https://doi.org/10.5171/2025.4524125>.

References

1. Nesterova, K.S. (2024), Strategic management of a company in the context of digital transformation: challenges and opportunities for the transport industry [Stratehichne upravlinnia kompaniieiu v umovakh tsyfrovoy transformatsii: vyklyky ta mozhlyvosti dlia transportnoi haluzi], *Scientific and industrial journal "Business Navigator"*, No. 3, P. 505-511. DOI: <https://doi.org/10.32782/business-navigator.76-83>.
2. Kudriavtsev, V.M. (2024), Ensuring sustainable development of transport companies in the context of digital transformation and implementation of ESG principles [Zabezpechennia staloho rozvytku transportnykh pidpriemstv v umovakh tsyfrovoy transformatsii ta vprovadzhennia pryntsypiv ESG], *Problems and prospects for the development of entrepreneurship*, No. 33, P. 154-166. DOI: <https://doi.org/10.30977/PPB.2226-8820.2024.33.154>.
3. Bilik, V.V., Havrykov, D.V. (2025), Trends in innovative development of domestic motor transport enterprises in conditions of crisis challenges and instability

[Tendentsii innovatsiinoho rozvytku vitchyznianskykh avtotransportnykh pidpriemstv v umovakh kryzovykh vyklykiv i nestabilnosti], *Economic Bulletin of Dnipro Polytechnic*, No. 1, P. 157-165. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/89.157>.

4. Khitrov, I.O. (2024), Strategic directions for the development of a transport enterprise in conditions of uncertainty [Stratehichni napriamy rozvytku transportnoho pidpriemstva v umovakh nevyznachenosti], *Modern technologies in mechanical engineering and transport*, No. 2(23), P. 268-275. DOI: <https://doi.org/10.36910/automash.v2i23.1548>.

5. Mudra, Ya.A., Yaremenko, O.F. (2024), Transformation of the global transport services market: strategic imperatives for planning the activities of transport companies [Transformatsiia hlobalnoho rynku transportnykh posluh: stratehichni imperatyvy planuvannia diialnosti transportnykh kompanii], *Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Series "International Economic Relations and World Economy"*, No. 53, P. 47-52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2413-9971/2024-53-7>.

6. Khvedelidze, P., Sokolov, A., Klenin, O. & Hryshyna L. (2024), Strategic management of sustainable economic development in transport and logistics sector companies, *Economics Ecology Socium*, No. 8(4), P. 99-108. DOI: <https://doi.org/10.61954/2616-7107/2024.8.4-9>.

7. Rudyk, M.M. (2025), The genesis of road safety and motor transport operation in Ukraine [Henezys bezpeky dorozhnoho rukhu ta ekspluatatsii avtomobilnoho transportu v Ukraini], *Kyiv Law Journal*, No. 4, P. 138-143. DOI: <https://doi.org/10.32782/klj/2024.4.19>.

8. Simkova, T.O. (2025), Management of motor transport enterprises in the context of determining the components of the mechanism for forming strategic directions in conditions of ensuring economic security [Upravlinnia rozvytkom avtotransportnykh pidpriemstv u konteksti vyznachennia skladovykh mekhanizmu formuvannia stratehichnykh napriamkiv v umovakh harantuvannia ekonomichnoi bezpeky], *Economic Bulletin of Dnipro Polytechnic*, No. 1, P. 137-147. DOI: <https://doi.org/10.33271/ebdut/89.137>.

9. Datsii, O., Levchenko, N., Shyshkanova, G., Platonov, O. & Abuselidze G. (2021), Creating a regulatory framework for the ESG-investment in the multimodal transportation development, *Rural Sustainability Research*, No. 46(341). DOI: <https://doi.org/10.2478/plua-2021-0016>.

10. Adams, S. Williams (2025), ESG metrics and reporting: best practices for companies, available at : https://www.researchgate.net/publication/393475896_ESG_Metrics_and_Reporting_Best_Practices_for_Companies#fullTextFileContent (last accessed 15 November 2025).

11. Rachmawati, R., Sutrismi, S. & Sartono, S. (2025), The role of ESG in driving corporate sustainability practices in the context of globalization challenges, *The International Conference on Sustainable Economics Management and Accounting Proceeding*, No. 1(1), P. 4459-4467. <https://doi.org/10.32424/icsema.v1i1.449>.

12. Vijaya, A., Meisterknecht, J.P.S., Angreani, L.S. & Wicaksono H. (2025), Advancing sustainability in the automotive sector: A critical analysis of

environmental, social, and governance (ESG) performance indicators, *Cleaner Environmental Systems*, No. 16. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cesys.2024.100248>.

13. Łudzińska, K. (2025), *Research framework: ESG industry standards and practices in transport and logistics understanding ESG indices as drivers of multiple stakeholder value creation*. In F. Gangi, D. A. Previati, & F. Sfez (Eds.), *Sustainable Finance and Society: Grand Challenges of the New Millennium* (1st ed.), Routledge. DOI: <https://doi.org/10.4324/9781003608196>.

14. Kim, J., Im, E., Gim, G. (2025), The impact of ESG management by automobile companies on consumer purchase intention, *Sustainability*, 17(19). DOI: <https://doi.org/10.3390/su17198733>.

15. Majchrzak, I., Rydzewska, M. (2025), Reporting of environmental information by transport sector companies in ESG reports – a review of practices used, *Communications of International Proceedings*, No. 10. DOI: <https://doi.org/10.5171/2025.4524125>.

УДК 656.13:658.8:330.15; JEL Classification : R41, L91, Q01, M14

Деділова Т.В., Савойський О.Ю., Таценко О.В. СТРАТЕГІЧНІ ДРАЙВЕРИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ АВТОМОБІЛЬНОГО ТРАНСПОРТУ В КОНТЕКСТІ ESG-ВИКЛИКІВ

Мета. Метою дослідження є розробка та обґрунтування методології інтеграції секторної ESG-матриці для автотранспортного підприємства з формуванням стратегічних драйверів розвитку, що забезпечують підвищення його конкурентоспроможності та стійкості в умовах зростаючих ESG-викликів. **Методика дослідження.** Методологічну основу роботи сформовано на поєднанні системного, структурно-логічного та порівняльного аналізу. Для формування ESG-матриці застосовано метод адаптації параметрів до специфіки автотранспортних підприємств. **Результати.** У статті ідентифіковано ключові стратегічні драйвери розвитку автотранспортних підприємств, релевантні сучасним тенденціям декарбонізації, цифровізації, ресурсної ефективності, підвищення рівня безпеки та прозорості корпоративного управління. Розроблено секторну матрицю ESG-метрик, яка охоплює екологічні (викиди CO₂, енергоінтенсивність, рівень утилізації відходів), соціальні (безпека праці, плинність кадрів, інвестиції у навчання), та управлінські показники (антикорупційні процедури, структура управління, якість розкриття інформації). На основі побудованої моделі встановлено зв'язок між рівнем ESG-зрілості та стратегічними драйверами розвитку транспортного підприємства. **Наукова новизна.** Удосконалено підхід до стратегічного управління автотранспортним підприємством шляхом інтеграції ESG-метрик у систему стратегічних драйверів розвитку. Запропоновано галузеву адаптацію ESG-показників, що враховує технологічну специфіку автопарку, логістичні процеси, якість сервісу та соціально-трудові ризики. **Практична значущість.** Практична значущість отриманих результатів полягає в тому, що розроблена секторна матриця ESG-метрик може бути використана для внутрішнього аудиту, стратегічного планування, побудови нефінансової звітності та формування політик сталого розвитку автотранспортного підприємства.

Ключові слова: ESG-метрики, автотранспортне підприємство, стратегічні драйвери розвитку, сталий розвиток, корпоративна стійкість, екологічні показники, соціальна відповідальність, корпоративне управління.

UDC 656.13:658.8:330.15; JEL Classification : R41, L91, Q01, M14

Dedilova T., Savoiskyi O., Tatsenko O. STRATEGIC DEVELOPMENT DRIVERS OF AUTOMOTIVE TRANSPORT ENTERPRISES UNDER ESG CHALLENGES

Purpose. The purpose of this study is to develop and substantiate a methodology for integrating a sectoral ESG matrix into the management system of an automotive transport enterprise, aimed at forming strategic development drivers that enhance competitiveness and organizational resilience under increasing ESG-related challenges. The study addresses the pressing need for incorporating environmental, social, and governance (ESG) considerations into strategic planning, operational management, and investment decision-making in the transport sector, which is undergoing rapid technological transformation, decarbonization, and digitalization. **Methodology of research.** The methodological foundation of the research combines systems analysis, structural-logical modeling, and comparative analysis. The sectoral ESG matrix was constructed using a method of parameter adaptation specific to automotive transport enterprises, accounting for fleet composition, logistics processes, service quality, and labor-related risks. **Results.** The study identifies key strategic drivers of automotive transport enterprise development that are aligned with contemporary trends in decarbonization, digital transformation, resource efficiency, safety improvement, and corporate governance transparency. A sectoral ESG matrix was developed encompassing environmental indicators (CO₂ emissions, energy intensity, waste management efficiency), social indicators (occupational safety, workforce turnover, investment in training and development), and governance indicators (anti-corruption procedures, organizational structure, quality of disclosure). The analysis demonstrates a direct relationship between ESG maturity levels and the effectiveness of strategic development drivers. The integration of ESG metrics into strategic planning enables transport enterprises to prioritize investments, optimize operational processes, strengthen human capital, and improve risk management and reputational positioning. **Originality.** The study advances strategic management in automotive transport enterprises by integrating ESG metrics into the system of strategic development drivers. It proposes an industry-adapted ESG framework that considers technological specificity, logistics operations, service quality, and socio-labor risks. **Practical value.** The practical significance of the results lies in the applicability of the developed sectoral ESG matrix as tools for internal audit, strategic planning, non-financial reporting, and formulation of sustainable development policies for automotive transport enterprises. Enterprises can use the framework to monitor operational performance, evaluate investment projects, and implement risk-based management practices. The ESG-driven approach facilitates access to green financing, improves operational efficiency, enhances corporate reputation, and strengthens resilience against environmental, social, and governance risks. Moreover, it provides a structured pathway for stepwise implementation of ESG initiatives, supporting both managerial and regulatory decision-making and aligning enterprise operations with international sustainability standards.

Keywords: ESG metrics, automotive transport enterprise, strategic development drivers, sustainable development, corporate sustainability, environmental indicators, social responsibility, corporate governance.

Відомості про авторів / About the Authors

Деділова Тетяна Вікторівна – кандидат економічних наук, доцент, Харківський національний автомобільно-дорожній університет, доцент кафедри економіки і підприємництва, м. Харків, Україна; e-mail: dedilova@ukr.net; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3924-979X>. Моб. +38(050) 281-83-28.

Dedilova Tetiana – Candidate of Science (Economics), Associate Professor, Kharkiv National Automobile and Highway University, Associate Professor, Department of Economics and Entrepreneurship, Kharkiv, Ukraine.

Савойський Олександр Юрійович – кандидат технічних наук, доцент, Сумський національний аграрний університет, завідувач кафедри транспортних технологій, м. Суми, Україна; e-mail: oleksandr.savoiskyi@snau.edu.ua; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6459-4931>. Моб. +38(097) 655-37-78.

Savoiskyi Oleksandr – Candidate of Science (Engineering), Associate Professor, Sumy National Agrarian University, Head of Department of Transport Technologies, Sumy, Ukraine.

Таценко Олександр Володимирович – Сумський національний аграрний університет, старший викладач кафедри транспортних технологій, м. Суми, Україна; e-mail: olextatsenko@gmail.com; ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1762-8219>. Моб. +38(066) 043-10-88.

Tatsenko Oleksandr – Sumy National Agrarian University, Senior Lecturer, Department of Transport Technologies, Sumy, Ukraine.